

INHOUD

VOORWOORD	V
DANKWOORD	VII
LIJST VAN DE GEBRUIKTE AFKORTINGEN	IX
INHOUD	XI
DEEL 1 – INLEIDING	1
HOOFDSTUK 1. Juridische en maatschappelijke probleemstelling	5
I. Steeds meer beperkingen op het fundamentele recht op persoonlijke bewegingsvrijheid ter handhaving van de openbare orde	5
A) Recht op persoonlijke bewegingsvrijheid	5
B) Opmars van bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	7
1. Begrip ‘bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken’	8
2. Eenzelfde, overkoepelend doel: vrijheidsbeperkingen opgelegd ‘ter handhaving van de openbare orde’	8
3. Diverse vormen van vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken: de begrippen ‘plaatsverbod’ en ‘plaatsgebod’	9
3.1 Opkomst van een ‘gewapend’ bestuur	9
3.2 Uitbreiding van het straffenarsenaal	12
3.3 Instrumenten (voorgesteld) in gevaar- of crisissituaties of situaties waarvan een grote dreiging uitgaat	14
4. Diverse bevoegde instanties voor het opleggen van vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	18
5. Diverse juridische kwalificaties van vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	18
C) Oorzaken van deze opmars	20
II. Juridische problemen bij deze tendens	22
A) Spanning tussen enerzijds de ordehandhaving en anderzijds de bescherming van het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid	22
B) Kwalificatieprobleem van vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	23
C) Gebrek aan een duidelijk algemeen toetsingskader voor vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	24
HOOFDSTUK 2. Doelstellingen, onderzoeksvragen en afbakening van het onderzoek	27
I. Doelstellingen van het onderzoek	27
A) Opstellen van een algemeen toetsingskader inzake bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken, relevant voor de regelgever, optredende instantie (bestuur/strafrechter) en toetsende rechter	27
1. Opstellen van een algemeen toetsingskader	27
2. Toetsingskader relevant voor zowel het bestuursrecht, het strafrecht als de fundamentele rechten en vrijheden	28
3. Toetsingskader bedoeld voor regelgever, optredende instantie (bestuur/strafrechter) en toetsende rechter	28
	XI

B)	Toetsen van bestaande bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken aan het algemeen toetsingskader	29
C)	Formuleren van voorstellen tot wijziging van regelgeving indien nodig	30
II.	Onderzoeksvragen	30
A)	Centrale onderzoeksvraag	30
B)	Subvragen	30
1.	Wat is de definitie, de rechtsgrond, de draagwijdte en de aard van het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid?	30
2.	Welke zijn de mogelijke instrumenten die het bestuur en de strafrechter ter beschikking hebben om beperkingen op te leggen op de persoonlijke bewegingsvrijheid ter handhaving van de openbare orde?	31
3.	Wanneer en in welke mate kunnen het bestuur en de strafrechter de persoonlijke bewegingsvrijheid beperken?	31
4.	Hoe kunnen het bestuur en de strafrechter de persoonlijke bewegingsvrijheid procedureel beperken?	31
III.	Afbakening van het onderzoek	32
A)	Afbakening op grond van het in het geding zijnde recht: uitsluitend het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid	32
B)	Afbakening op grond van de mate waarin het recht wordt beperkt: uitsluitend beperkingen van de persoonlijke bewegingsvrijheid	34
C)	Afbakening op grond van de bevoegde instantie: uitsluitend beperkingen opgelegd door een bestuur of een strafrechter	34
D)	Afbakening op grond van het nagestreefde doel: uitsluitend beperkingen opgelegd ter handhaving van de openbare orde	35
	HOOFDSTUK 3. Onderzoeksmethode	37
I.	Klassieke juridische onderzoeksmethode	37
II.	Onderzoek op het snijvlak van het bestuursrecht, het strafrecht en de fundamentele rechten en vrijheden	38
III.	Concreet toetsen van bestaande bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken doorheen het onderzoek	38
IV.	Functioneel rechtsvergelijkend onderzoek	42
V.	Structuur van het onderzoek	45
	DEEL 2 – HET RECHT OP PERSOONLIJKE BEWEGINGSVRIJHEID: BEGRIP, BRONNEN, DRAAGWIJDTE EN AARD	47
	HOOFDSTUK 1. Begrip en bronnen van het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid	51
I.	Begrip ‘recht op persoonlijke bewegingsvrijheid’	51
A)	Het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid omvat de fysieke vrijheid van de persoon	51
B)	Onderscheid met het recht op persoonlijke vrijheid <i>sensu stricto</i> en andere fundamentele rechten	54
II.	Bronnen	56
A)	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM)	57
B)	Vierde Aanvullende Protocol bij het EVRM (VP)	57
C)	Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (BUPO-Verdrag)	60
D)	Grondwet	61
	HOOFDSTUK 2. Draagwijdte van het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid	65

I.	Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i> : het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid geldt alleen in geval van een vrijheidsbeperking	65
A)	Verschillende soorten van vrijheidsbeperkingen in het bestuurlijk en in het strafrechtelijk ordehandhavingsrecht: bestuurlijke en strafrechtelijke plaatsverboden en -geboden	65
1.	Voorafgaande terminologische verduidelijking	65
1.1	Het begrip 'plaatsverbod'	65
1.1.1	Het begrip 'plaatsverbod' in het bestuurlijk en in het strafrechtelijk ordehandhavingsrecht	65
1.1.2	Een blik over de grenzen	67
1.2	Het begrip 'plaatsgebod'	67
1.2.1	Het begrip 'plaatsgebod' in het bestuurlijk en in het strafrechtelijk ordehandhavingsrecht	67
1.2.2	Een blik over de grenzen	68
2.	Overzicht	69
2.1	Bestuurlijke plaatsverboden en -geboden	69
2.1.1	België	69
2.1.2	Nederland	71
2.1.3	Verenigd Koninkrijk	74
2.2	Strafrechtelijke plaatsverboden en -geboden	77
2.2.1	België	77
2.2.2	Nederland	82
2.2.3	Verenigd Koninkrijk	84
B)	Onderscheid tussen een 'vrijheidsbeperking' en een meer verregaande 'vrijheidsberoving'	86
1.	Voorafgaand onderscheid: 'beperking' <i>versus</i> 'schending'	87
2.	Belang van het onderscheid 'vrijheidsbeperking' en 'vrijheidsberoving' voor bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavings-technieken	88
2.1	Belang van het onderscheid voor de bevoegde instantie	88
2.2	Belang van het onderscheid voor het toepasselijke beperkingsregime	91
3.	Vrijheidsbeperking <i>versus</i> vrijheidsberoving: naar een duidelijk onderscheid?	93
3.1	Algemene principes	94
3.2	Toepassing van de algemene principes op bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	96
3.2.1	Aard van de beperking: mate waarin de burger in zijn bewegingsvrijheid wordt beperkt	97
a)	De burger beschikt niet langer over bewegingsruimte	97
b)	De burger beschikt nog over alle bewegingsruimte, maar met uitzondering van een of meer welbepaalde plaatsen	99
3.2.2	Instemming van de burger	102
a)	Algemeen	102
b)	Instemming als voorafgaande eis bij bepaalde bestraffingsvormen	102
c)	Instemmingseis en de invloed op het al dan niet vrijheidsberovend karakter	105
3.2.3	Wijze van uitvoering en gevolgen van de beperking	106
3.2.4	Duur van de beperking	110

3.2.5 Context en omstandigheden waarin de beperking wordt opgelegd?	115
II. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i> : het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid geldt voor eenieder die wettig op het grondgebied verblijft	119
III. Toepassingsgebied <i>ratione loci</i> : het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid geldt enkel binnen het grondgebied van de verdragsstaat	121
HOOFDSTUK 3. Aard van het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid	125
I. Fundamenteel, maar relatief recht	125
II. Tijdelijk schorsbaar recht	125
III. Burgerlijk recht	126
A) Algemene principes	126
B) Het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid als burgerlijk van aard?	129
HOOFDSTUK 4. Conclusies	133
DEEL 3 – JURIDISCHE KWALIFICATIES VAN HET BESTUURLIJK EN STRAFRECHTELIJK VRIJHEIDSBEPERKEND ORDEHANDHAVINGSINSTRUMENTARIUM	137
HOOFDSTUK 1. Juridische kwalificatie op nationaal niveau	141
I. Strafrechtelijk ordehandavingsinstrumentarium	141
A) Strafrechtelijk handavingsstelsel: voorafgaande terminologische verduidelijking en afbakening	141
B) Rechtsgrond en definitie van het strafbegrip	143
1. Gebrek aan een wettelijke definitie	143
1.1 Strafwetboek: (enkel) opsomming van de verschillende soorten van straffen	143
1.2 Voorgestelde wijzigingen in het kader van de hervorming van het strafrecht	145
2. Invulling van het begrip ‘straf’ door de rechtspraak	147
C) Kenmerken	150
D) Doelstellingen	152
II. Bestuurlijk ordehandavingsinstrumentarium	155
A) Bestuurlijk handavingsstelsel: diversiteit aan begrippen en onderverdelingen	155
1. Overzicht	155
2. Naar een eengemaakt begrippenkader?: een blik over de grenzen	156
B) Bestaffende bestuurlijke ordehandhaving: administratieve sancties	159
1. Rechtsgrond en definitie	159
2. Kenmerken	162
3. Doelstellingen	164
C) Problemverhelpende bestuurlijke ordehandhaving: bestuurlijke maatregelen	165
1. Rechtsgrond en definitie	165
1.1 Onderscheid bestuurlijke en gerechtelijke politie	166
1.2 Bestuurlijke politiemaatregelen: rechtsgrond, bevoegde bestuurlijke instantie(s) en mogelijke inhoud	167
1.2.1 Algemene en specifieke bestuurlijke politiebevoegdheden	167
1.2.2 Specifieke uitvoeringsbevoegdheid in artikel 134 <i>sexies</i> Nieuwe Gemeentewet: het gemeentelijk plaatsverbod	172
1.2.3 Verhouding van artikel 134 <i>sexies</i> Nieuwe Gemeentewet met de algemene bestuurlijke politiebevoegdheden	174

1.3	Bestuurlijke maatregelen in het kader van de civiele veiligheid	175
2.	Kenmerken	177
3.	Doelstellingen	178
HOOFDSTUK 2.	Juridische kwalificatie in het licht van het EVRM	181
I.	Straffen in de zin van het EVRM	181
A)	Formeel criterium: internrechtelijke kwalificatie van de inbreuk	183
B)	Inhoudelijke criteria: aard van de inbreuk en aard en ernst van de sanctie	183
1.	Algemene principes	183
2.	Administratieve sancties en de kwalificatie ervan als straf in de zin van het EVRM	186
3.	Bestuurlijke maatregelen en de kwalificatie ervan als straf in de zin van het EVRM	188
3.1	Artikel 6 EVRM is in principe niet van toepassing	188
3.2	Toepassing van artikel 6 EVRM is evenwel niet per definitie uitgesloten	190
II.	Maatregelen die de vaststelling inhouden van burgerlijke rechten of verplichtingen in de zin van het EVRM	191
HOOFDSTUK 3.	Schematisch overzicht	195
HOOFDSTUK 4.	Conclusies	197

DEEL 4 – GRONDVOORWAARDEN: VOORWAARDEN INZAKE DE MOGELIJKHEID EN DE BEVOEGDHEID OM DE PERSOONLIJKE BEWEGINGSVRIJHEID TE BEPERKEN

HOOFDSTUK 1.	Inleiding en afbakening	205
HOOFDSTUK 2.	Legaliteitseis: de voorwaarde van een wettelijke grondslag voor beperkingen op de persoonlijke bewegingsvrijheid	207
I.	Begrip en bronnen	208
A)	Legaliteitseis als voorwaarde voor beperkingen op fundamentele rechten	209
B)	Legaliteitseis in strafzaken	210
C)	Legaliteitseis in bestuurszaken	211
II.	Draagwijdte	213
A)	Algemeen	213
B)	Vereiste van een (formeel) wettelijke grondslag	217
C)	Materiële eisen waaraan de wettelijke grondslag moet voldoen	219
1.	Toegankelijkheidseis	219
2.	Voorzienbaarheidseis	220
2.1	Overzicht	220
2.2	Gebruik van vage begrippen	221
2.3	Grenzen gesteld aan het gebruik van vage begrippen	224
2.3.1	Invloed van de juridische kwalificatie	224
2.3.2	Aanwezigheid van fundamentele rechten en vrijheden	226
III.	Bespreking en toetsing van de wettelijke bepalingen inzake bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken in het licht van de legaliteitseis	227
A)	Vereiste van een (formeel) wettelijke grondslag	227
1.	Overzicht	227
2.	Vereiste van een specifieke (formeel) wettelijke grondslag voor vrijheidsbeperkingen?	230

B) Toegankelijkheidseis	232
C) Voorzienbaarheidseis	234
1. Formulering van de norm	235
1.1 Inhoud van de mogelijke beperkingen	235
1.1.1 Strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	236
a) Plaatsverbod (woonverbod)	236
b) Gerechtelijk stadionverbod	238
c) Gerechtelijk stationsverbod	239
d) Plaatsgebod in de vorm van een straf onder elektronisch toezicht	240
(i) Huidige bepalingen	240
(ii) Voorgestelde wijzigingen in het kader van de hervorming van het strafrecht	241
e) Plaatsverbod of -gebod als autonome probatiestraf	243
(i) Huidige bepalingen	243
(ii) Voorgestelde wijzigingen in het kader van de hervorming van het strafrecht	246
(iii) Gebrek aan omschrijving van de mogelijke bijzondere voorwaarden getoetst aan artikel 2 VP	248
1) Algemeen	248
2) Rechtsvergelijkend onderzoek: uitdrukkelijke opsomming van mogelijke voorwaarden	248
3) Uitdrukkelijke opsomming van mogelijke voorwaarden ook in België?	249
f) Plaatsverbod of -gebod als bestraffingsmodaliteit	252
(i) Huidige bepalingen	252
(ii) Voorgestelde wijzigingen in het kader van de hervorming van het strafrecht	253
(iii) Gebrek aan omschrijving van de mogelijke bijzondere voorwaarden getoetst aan artikel 2 VP	254
1.1.2 Bestuurlijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	256
a) Administratief stadionverbod	256
b) Gemeentelijk plaatsverbod	257
c) Plaatsverbod of -gebod als coronamaatregel	258
1.2 Toepassingsgebied van de mogelijke beperkingen	261
1.2.1 Strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	261
a) Plaatsverbod (woonverbod)	261
(i) Huidige bepalingen	261
(ii) Voorgestelde wijzigingen in het kader van de hervorming van het strafrecht: uitbreiding toepassingsgebied	263
(iii) Naar een meer algemeen toepassingsgebied?	263
1) Overzicht	263
2) Een blik over de grenzen	264
b) Gerechtelijk stadionverbod	265
c) Gerechtelijk stationsverbod	266
d) Plaatsgebod in de vorm van een straf onder elektronisch toezicht	266
e) Plaatsverbod of -gebod als autonome probatiestraf	267

f)	Plaatsverbod of -gebod als bestraffingsmodaliteit	268
1.2.2	Bestuurlijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	270
a)	Administratief stadionverbod	270
b)	Gemeentelijk plaatsverbod	272
(i)	Begrippen ‘verstoring van de openbare orde’ en ‘openbare overlast’ in het bestuursrecht	272
(ii)	Begrippen ‘openbare orde’ en ‘openbare overlast’ in het licht van artikel 134 <i>sexies</i> Nieuwe Gemeentewet getoetst aan artikel 2 VP	279
(iii)	Rechtsvergelijkend onderzoek: mogelijkheden om het toepassingsgebied van artikel 134 <i>sexies</i> Nieuwe Gemeentewet te verduidelijken	281
1)	Verenigd Koninkrijk	281
2)	Nederland	284
c)	Plaatsverbod of -gebod als coronamaatregel	289
2.	Rol van de voorafgaande waarschuwing	290
2.1	Verduidelijken van vage bepalingen via een voorafgaande waarschuwing	290
2.2	Kritiek op de rol van de voorafgaande waarschuwing in het licht van de legaliteitseis	291
HOOFDSTUK 3.	Legitimititeitseis: de voorwaarde van een legitieme doelstelling voor beperkingen op de persoonlijke bewegingsvrijheid	295
I.	Algemene principes inzake de legitimiteitseis	295
A)	Een limitatieve opsomming	295
B)	... die echter ruim is geformuleerd	297
C)	... en nauwelijks wordt gecontesteerd en gecontroleerd	297
II.	Overzicht van de mogelijke legitieme doelstellingen voor bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	300
A)	Handhaving van de openbare orde	300
1.	Notie ‘(handhaving van de) openbare orde’ op internationaal niveau	300
1.1	Algemeen	300
1.1.1	Brede invulling	300
1.1.2	<i>Catch all</i> -bepaling	302
1.2	Toepassingen	303
2.	Notie ‘(handhaving van de) openbare orde’ op nationaal niveau	303
2.1	Openbare orde	304
2.1.1	Algemeen	304
2.1.2	Toepassingen van de openbare orde als legitieme doelstelling	307
2.2	Openbare overlast	307
2.2.1	Algemeen	307
2.2.2	Toepassingen: mogelijke legitieme doelstellingen voor het tegengaan van openbare overlast	308
a)	Overlast als een (lichte) verstoring van de openbare orde	308
b)	Subjectieve overlast	309
c)	Conclusie: de handhaving van de openbare orde omvat ook openbare overlast, maar niet subjectieve overlast	313
B)	Bescherming van de nationale veiligheid of de openbare veiligheid	314
1.	Overzicht	314

2.	Openbare veiligheid	314
3.	Nationale veiligheid	315
C)	Voorkomen van strafbare feiten	316
D)	Bescherming van de goede zeden of de gezondheid	318
1.	Overzicht	318
2.	Goede zeden	318
3.	Gezondheid	319
E)	Bescherming van de rechten en de vrijheden van anderen	320
HOOFDSTUK 4. Proportionaliteitseis: de voorwaarde van een proportionele beperking op de persoonlijke bewegingsvrijheid		323
I.	Begrip en bronnen	323
A)	Proportionaliteitseis als inherent aan het gehele EVRM	323
B)	Proportionaliteitseis op nationaal niveau	325
1.	Als beginsel van behoorlijke wetgeving	325
2.	Als beginsel van behoorlijke rechtsbedeling	326
3.	Als beginsel van behoorlijk bestuur	328
II.	Draagwijdte	329
A)	Draagwijdte van de proportionaliteitseis op internationaal niveau	330
1.	Algemene proportionaliteitseis	330
1.1	Betekenis van de eis van 'noodzakelijkheid (in een democratische samenleving)'/ 'proportionaliteit' als beperkingsvoorwaarde	330
1.1.1	Verschillende subtests	330
1.1.2	Onderlinge verhouding: 'doel-middel-gevolgen'-toets waarbij rekening wordt gehouden met diverse factoren	336
1.2	Rol van de beoordelingsruimte van de bevoegde instantie/toetsings-intensiteit van de rechter	339
2.	Andere proportionaliteitseis in het licht van artikel 6, § 1 EVRM?	341
B)	Draagwijdte van de proportionaliteitseis op nationaal niveau	342
1.	Ten aanzien van de wetgever	342
2.	Ten aanzien van de optredende instantie (strafrechter/bestuur)	346
2.1	Proportionaliteitseis voor de strafrechter	346
2.2	Proportionaliteitseis voor het bestuur	350
2.2.1	Onderscheid naargelang de al dan niet bestraffende aard van de bestuurlijke ordehandhavingstechniek	351
a)	Proportionaliteitstoets voor administratieve sancties	351
b)	Proportionaliteitstoets voor bestuurlijke maatregelen	354
2.2.2	Proportionaliteitstoets in het buitenland	358
a)	Verenigd Koninkrijk	358
b)	Nederland	361
2.2.3	Evaluatie van dit onderscheid	363
3.	Ten aanzien van de toetsende rechter	365
3.1	Invloed van de juridische kwalificatie	366
3.2	Aanwezigheid van fundamentele rechten en vrijheden	370
HOOFDSTUK 5. <i>Ne bis in idem</i> -eis en andere vormen van samenloop: grenzen aan de combineerbaarheid van verschillende bestuurlijke en/of strafrechtelijke vrijheidsbepalende ordehandhavingstechnieken		373
I.	Samenloop van kwalificaties: <i>eenzelfde feit</i> valt onder meerdere ordehandhavingsbepalingen	374

A) <i>Ne bis in idem</i> -beginsel: algemeen	375
1. Begrip, bronnen en werkingsfeer van het <i>ne bis in idem</i> -beginsel	375
1.1 Begrip en bronnen	375
1.2 Werkingsfeer	376
2. Draagwijdte van het <i>ne bis in idem</i> -beginsel: vormen van samenloop	379
B) Toepassing van het <i>ne bis in idem</i> -beginsel op de samenloop van vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken	380
1. <i>Ne bis in idem</i> -beginsel geldt enkel in geval van ‘een bestraffing’...	380
1.1 <i>Ne bis in idem</i> -beginsel in strafzaken	381
1.1.1 Algemeen	381
1.1.2 <i>Ne bis in idem</i> -beginsel en de cumul van een hoofd- en een bijkomende straf	382
1.2 <i>Ne bis in idem</i> -beginsel en de samenloop van een vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechniek als administratieve sanctie met een straf of een andere administratieve sanctie	383
1.2.1 Toepassing van het <i>ne bis in idem</i> -beginsel op administratieve sancties	383
1.2.2 <i>Ne bis in idem</i> -beginsel en de cumul van administratieve sancties opgelegd op hetzelfde ogenblik door dezelfde instantie	387
1.3 <i>Ne bis in idem</i> -beginsel en de samenloop van een vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechniek als bestuurlijke maatregel met een straf of een administratieve sanctie dan wel een andere bestuurlijke maatregel	388
1.3.1 <i>Ne bis in idem</i> -beginsel is in de regel niet van toepassing	388
1.3.2 Toepassing van het <i>ne bis in idem</i> -beginsel is evenwel niet per definitie uitgesloten	390
2. ... die ‘dubbel’ is	390
II. Samenloop van verschillende inbreuken: verschillende feiten leveren verschillende inbreuken op die evenwel kaderen binnen eenzelfde geheel	396
A) Strafzaken: specifieke regeling in artikel 65 Strafwetboek	396
1. Overzicht	396
2. Voorgestelde wijzigingen in het kader van de hervorming van het strafrecht	399
B) Draagwijdte van deze regeling in een bestuurlijke context	401
1. Overzicht	401
2. Gelijkaardige regeling in geval van samenlopende bestuurlijke en strafrechtelijke inbreuken of bestuurlijke inbreuken onderling?	402
HOOFDSTUK 6. Schematisch overzicht	407
HOOFDSTUK 7. Conclusies	413
DEEL 5 – PROCEDURELE VOORWAARDEN OM DE PERSOONLIJKE BEWEGINGSVRIJHEID TE KUNNEN BEPERKEN	423
HOOFDSTUK 1. Inleiding en afbakening	425
I. Overzicht	425
II. Afbakening	427
HOOFDSTUK 2. Institutionele eisen: eisen waaraan de bevoegde instantie moet voldoen	431
I. Invloed van de rechten van de verdediging in strafzaken: een onafhankelijke en onpartijdige rechter die uitspraak doet in volle rechtsmacht	431
A) Principes	431
1. Situering en bronnenkader	431

2.	Werkingsfeer	432
B)	Draagwijdte	433
1.	Onafhankelijkheidseis en onpartijdigheidseis van de rechter	433
2.	Eis van volle rechtsmacht	436
II.	Invloed van het onpartijdigheidsbeginsel (en soms ook de eis van onafhankelijkheid) en het recht op een daadwerkelijk juridictioneel beroep	436
A)	Onpartijdigheid <i>versus</i> onafhankelijkheid in bestuurszaken	437
1.	Principe: onafhankelijkheid heeft slechts een beperkte betekenis in bestuurszaken	437
2.	Gevallen waarin de regelgever de onafhankelijkheid van het bestuur expliciet of impliciet heeft gewaarborgd	438
B)	Het onpartijdigheidsbeginsel	439
1.	Principes	439
1.1	Situering en bronnenkader	439
1.2	Werkingsfeer	440
2.	Draagwijdte	442
2.1	Onderscheid tussen de subjectieve en de functionele onpartijdigheid	442
2.2	Onpartijdigheidsbeginsel uitdrukkelijk verankerd	442
2.2.1	Specifieke onverenigbaarheden in de toepasselijke regelgeving	442
2.2.2	Specifieke regeling zodat het nemen van de beslissing wordt gevrijwaard	445
C)	Recht op een daadwerkelijk juridictioneel beroep	445
	HOOFDSTUK 3. <i>Audi et alteram partem</i> -eis: de rechten van de verdediging in strafzaken <i>versus</i> het recht om zijn standpunt op nuttige wijze naar voren te brengen (hoorplicht)	453
I.	Begrip, bronnen en werkingsfeer	453
A)	Rechten van de verdediging in strafzaken	453
1.	Overzicht	453
2.	Recht op tegenspraak in strafzaken en de informatie- en hoorplicht van de rechter/instemming van de beklagde	456
B)	Recht op tegenspraak op grond van de beginselen van behoorlijk bestuur en behoorlijke rechtsbedeling in bestuurszaken	459
1.	Rechten van de verdediging gelden ook in (tucht- en) administratieve sanctieprocedures met een strafrechtelijk karakter	459
2.	Hoorplicht	462
2.1	Overzicht	462
2.2	Instemming vereist van de bestuurse?	467
II.	Modaliteiten	467
A)	Modaliteiten die gelden in het kader van de rechten van de verdediging in strafzaken	467
B)	Modaliteiten die voortvloeien uit de beginselen van behoorlijk bestuur en behoorlijke rechtsbedeling in bestuurszaken	468
1.	Rechten van de verdediging in (tucht- en) administratieve sanctieprocedures	468
2.	Hoorplicht	469
	HOOFDSTUK 4. Motiveringseis: de rechterlijke motiveringsplicht <i>versus</i> de (formele) motiveringsplicht van bestuurshandelingen	473
I.	Begrip, bronnen en werkingsfeer van de motiveringsplicht	473
A)	Begrip en bronnen	473
1.	Rechterlijke motiveringsplicht	473

2. (Formele)motiveringsplicht van bestuurshandelingen	474
B) Werkings sfeer	476
1. Rechterlijke motiveringsplicht	476
2. (Formele)motiveringsplicht van bestuurshandelingen	478
II. Doelstellingen van de motiveringsplicht	480
A) Rechterlijke motiveringsplicht	480
B) (Formele)motiveringsplicht van bestuurshandelingen	482
III. Draagwijdte van de motiveringsplicht	483
A) Rechterlijke motiveringsplicht	483
1. Algemeen	483
2. Specifieke (negatieve) motiveringsverplichtingen	486
B) (Formele)motiveringsplicht van bestuurshandelingen	488
1. Algemeen	488
2. Specifieke motiveringsverplichtingen; geen negatieve motiveringsplicht	490
IV. Invulling van de motiveringsplicht	491
A) Rechterlijke motiveringsplicht	491
1. Weinig tot geen inhoudelijke eisen	491
1.1 Algemeen	491
1.2 Bijzondere motiveringsplicht voor het plaatsverbod (het woonverbod)	492
2. Voorgestelde wijzigingen in het kader van de hervorming van het strafrecht	493
3. Rechterlijke motiveringsplicht in het buitenland	494
4. Naar een inhoudelijk aangescherpte strafmotivering?	497
B) (Formele)motiveringsplicht van bestuurshandelingen	499
1. (Formele)motiveringsplicht bij administratieve sancties	500
2. (Formele)motiveringsplicht bij bestuurlijke maatregelen	500
HOOFDSTUK 5. Schematisch overzicht	503
HOOFDSTUK 6. Conclusies	505
DEEL 6 – EINDCONCLUSIES, STELLINGEN EN AANBEVELINGEN	509
I. Inleiding	511
II. Het uitgangspunt: het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid	513
A) Het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid is een fundamenteel recht, gewaarborgd in internationale bepalingen en in de Grondwet	513
B) Het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid omvat de fysieke vrijheid van de persoon en heeft een ruim maar tegelijk beperkt toepassingsgebied	513
C) Het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid is in principe een recht van burgerlijke aard	514
III. Het moeilijke evenwicht tussen de bescherming van het recht op persoonlijke bewegingsvrijheid en de handhaving van de openbare orde	514
A) Het moeilijke onderscheid tussen vrijheidsbeperking en vrijheidsberoving	514
1. Er is een essentieel onderscheid tussen een vrijheidsbeperking en een vrijheidsberoving	514
2. Belang van het onderscheid	516
3. Behoud van het onderscheid?	516
B) De diverse vormen van vrijheidsbeperkingen	517
C) De diverse bevoegde instanties en juridische kwalificaties van vrijheidsbeperkingen	518
D) De diverse (soorten) grenzen aan vrijheidsbeperkingen	520

1.	De grenzen vloeien voort uit een divers bronnenkader	520
2.	De grenzen hebben betrekking op zowel de mogelijkheid tot en de inhoud van vrijheidsbeperkingen als de te volgen procedure	520
3.	De grenzen kunnen onderling verschillen in de eisen die ze stellen	521
IV.	Het algemeen toetsingskader: de voorwaarden waaraan bestuurlijke en strafrechtelijke vrijheidsbeperkende ordehandhavingstechnieken moeten voldoen	522
A)	Overzicht	523
B)	Algemene aanbevelingen voor de regelgever, de optredende instantie (bestuur/strafrechter) en de toetsende rechter	525
1.	Regelgever	525
2.	Optredende instantie (bestuur/strafrechter)	528
3.	Toetsende rechter	532
V.	Concrete aanbevelingen ter aanpassing van de bestaande, getoetste regelgeving	534
A)	Algemeen	534
B)	Werk leemtes weg in/verduidelijk de toepasselijke regelgeving	534
1.	Aanpassing van de regelgeving inzake het gemeentelijk plaatsverbod	534
1.1	Concretiseer het toepassingsgebied	534
1.2	Verduidelijk dat de burgemeester in de regel moet horen	535
2.	Aanpassing van de regelgeving inzake de strafmotivering	536
C)	Voer de wijzigingen door zoals voorgesteld in het kader van de hervorming van het strafrecht m.b.t. bepaalde strafrechtelijke ordehandhavingstechnieken die een vrijheidsbeperking (kunnen) inhouden	536
D)	Maak werk van een duidelijke algemene regeling voor de interne en de externe samenloop	537
	SELECTIEVE BIBLIOGRAFIE	539
	BIJLAGE I	569
	BIJLAGE II – SCHEMATISCH OVERZICHT VAN DE GETOETSTE BESTUURLIJKE EN STRAFRECHTELIJKE VRIJHEIDSBEPERKENDE ORDEHANDHAVINGSTECHNIEKEN	577
	BIJLAGE III – OVERZICHT VAN DE GEBRUIKTE TABELLEN	587